

SOCIALPOLITISK MYTBILDNING

SVERIGE HAR — delvis med all rätt — stundom kommit att framstå som ett föregångsland i socialpolitiskt avseende. Samtidigt kan det dock ifrågasättas, om icke den svenska socialpolitiken i viss utsträckning har blivit överskattad — inte minst inom landets egna gränser. Detta har bl. a. kommit till uttryck i debatten om Sveriges anslutning till EEC. På sina håll möter man en vanföreställning, att en svensk anslutning kan komma att ske på bekostnad av vårt socialpolitiska reformverk, vilket betraktas som enastående. I vissa socialdemokratiska kretsar omhuldas till och med den uppfattningen, att de flesta europeiska länder skulle vara socialpolitiskt efterblivna och ej uthärda en jämförelse med svenska förhållanden. Denna syn har föga gemensamt med verkligheten men är ett vittnesbörd om den okunnighet om förhållandena utanför vårt lands gränser, som alltför ofta möter på socialdemokratiskt håll.

I själva verket är ju socialpolitiken ingalunda någon socialdemokratisk uppfinning, även om denna tanke kommit att omhuldas i den mera folkliga propagandan. Teore-

tiskt har socialpolitiken sina rötter hos de socialkonservativa idégivare, som under 1800-talet gick till storms mot Manchesterliberalismen. I praktiskt hänseende skall blott erinras om hur det av Bismarck på 1880-talet införda socialförsäkringssystemet i Tyskland utgjort en förebild för socialpolitisk verksamhet över hela Europa, och hur Disraeli's reformer på arbetarskyddslagstiftningens område kom att uppfattas som banbrytande. Den av konservativa politiker inledda reformpolitiken på 1800-talet har sedan vidareutvecklats och fått särskilt stor betydelse under efterkrigstiden. I dagens läge finner vi i åtminstone Europas huvudländer, Frankrike, Västtyskland och Storbritannien en socialpolitik, som till omfattning och intensitet sannernigen icke står den svenska efter. Ifråga om strukturen skiljer sig dessa länders socialpolitik föga från den svenska. Kostnaderna är också av ungefär samma storleksordning; ca 13–14% av nationalinkomsten anslås för socialpolitiska ändamål. Skiljaktigheterna gäller främst finansieringen.

På vissa av socialpolitikens områden har man hunnit betydligt

längre ute i Europa än i Sverige. Detta gäller i synnerhet familjepolitiken, som helt riktigt nära sammankopplats med befolkningspolitiska strävanden. Som visas i en artikel i detta nummer av Svensk Tidskrift är det sammanlagda familjestödet i såväl Storbritannien som Västtyskland och framför allt Frankrike av en helt annan omfattning än i Sverige. Erfarenheterna från dessa länder borde mana till efterföljd. Också i Sverige borde det vara angeläget att skapa skatterättvisa för de hårt trängda barnfamiljerna. Ett kraftfullt familjestöd i form av stora barnavdrag samt höga barnbidrag från och med andra eller tredje barnet tillsammans med omfattande familjesociala åtgärder på andra områden, t. ex. ett ökat småhusbyggande samt större möjligheter till deltidstjänst för gifta kvinnor, torde vidare vara enda sättet att komma till rätta med den befolkningskris, som i Sverige ter sig allt allvarigare. I detta sammanhang skall också erinras om hur tandvården i regel ute i Europa på ett eller annat sätt inordnats i det allmänna sjukförsäkringssystemet. En motsvarande reform här i landet ter sig som alltmera angelägen och skulle vara av stort värde inte minst för familjerna. Familje- och befolkningspolitiken har alltid utgjort en väsentlig del av den konservativa politi-

ken. Att lösa problemen på detta område borde vara en gemensam borgerlig målsättning med hög prioritet.

Självfallet finns det också andra områden inom socialpolitiken, där problem — ibland mera speciellt svenska — kräver sin lösning. Hit hör t. ex. åldringsvården, mentalsjukvården, vården av alkoholskadade samt de eftersatta minoriteternas många gånger svåra ställning. Det gäller med andra ord att tillse, att den kvalitativa socialpolitiken kommer i paritet med den kvantitativa. Också när det gäller dessa frågor torde i flera fall erfarenheter kunna hämtas utifrån.

Slutsatserna är givna. Många europeiska länder är förvisso icke underlägsna Sverige i socialpolitiskt hänseende. Tvärtom är de i vissa fall betydligt mera avancerade, och deras erfarenheter kan väntas vara i hög grad berikande för fortsatt svensk reformverksamhet. Med sina stora erfarenheter borde också Sverige kunna göra en direkt insats i det socialpolitiska samordningsarbetet i Europa. Någon plats för en svensk besserwischer-mentalitet eller självbelåtenhet finns icke men väl för positivt arbete. Det finns all anledning att slå hål på den mytbildning om Sverige som det socialpolitiska mönsterlandet utan motstycke, som så gärna omhuldas i vissa kretsar.